Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених та студентів (24-25 жовтня 2025 р.)

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2025

Руслана МОСКАЛЕНКО,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Володимир КЛЕЩУКОВ,
кандидат мистецтвознавства, викладач,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

СИНТЕЗ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА РУХУ ЯК ОСНОВА НОВОЇ ЕСТЕТИКИ СЦЕНІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Анотація. У статті досліджено теоретичні та практичні засади формування нової естетики сценічної комунікації в хореографічному мистецтві, що ґрунтується на синтезі руху та інноваційних технологій. Розкрито роль цифрових інструментів (таких як відеомеппінг, VR/AR, штучний інтелект) як каталізаторів художньої виразності, що дозволяють створювати занурюючі (імерсивні) та партисипативні постановки. Здійснено аналіз ключових тенденцій, що підтверджуються досвідом українського та світового мистецтва, де технології сприяють руйнуванню традиційних сценічних бар'єрів та забезпечують глобальне поширення творчих ідей. Особливу увагу приділено кадровій готовності: підкреслено, що успішна реалізація нового естетичного підходу вимагає від хореографів розвитку цифрової компетентності, включаючи проєктувальні та аналітичні навички. Зроблено висновок про те, що оптимальний розвиток сучасної хореографії полягає в синергії традицій та інновацій, де технології слугують засобом посилення, а не заміщення живого танцю.

Ключові слова. Синтез інноваційних технологій; сценічна комунікація; нова естетика; відеомеппінг (3D-mapping); імерсивні технології (VR/AR); цифрова компетентність; хореографія; партисипативна модель.

Актуальність теми дослідження. Сучасне хореографічне мистецтво переживає етап кардинальної трансформації, зумовлений стрімкою інтеграцією інноваційних технологій. Це явище вимагає осмислення синтезу руху і технологій не просто як розширення технічного арсеналу, а як основу нової естетики сценічної комунікації. Традиційні межі сценічного простору розмиваються, поступаючись місцем мультисенсорним та іммерсивним середовищам, де технології виступають на рівні з тілом танцівника. Актуальність дослідження полягає у необхідності теоретичного обґрунтування цього синтезу, оскільки він змінює механізми сприйняття твору

глядачем та комунікативну модель мистецтва.

Аналіз актуальних досліджень демонструє високий інтерес до процесів інтеграції цифрових та інноваційних рішень у сферу хореографічного мистецтва та освітню практику. Дослідники активно працюють над теоретичним осмисленням цієї трансформації. Зокрема, Герц І. І. (2023) ідентифікує провідні тенденції використання інноваційних технологій, що є важливим для модернізації галузі. Цей процес узгоджується із загальномистецьким трендом на впровадження новітніх технік у мистецтві України, як зазначає Дяченко А. В. (2024). На рівні творчої практики, наукові розвідки концентруються на методах віртуального втілення. Доколова А. С. (2019) аналізує інноваційні підходи до використання віртуальних елементів у постановках XXI століття, підкреслюючи, що віртуалізація є ключем до розширення традиційних меж сцени.

Паралельно, значна увага приділяється педагогічному аспекту. Дослідження висвітлюють нагальну потребу в оновленні освітніх програм. Говорченко С. М. (2025) розглядає роль цифрових інструментів у процесі навчання хореографії та їхню необхідну інтеграцію у вищу мистецьку освіту. Це відповідає проблематиці, порушеній Добролюбовою Н. В. (2021), яка акцентує увагу на важливості формування професійної готовності майбутніх викладачів хореографії до компетентного застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Таким чином, сучасні дослідження охоплюють як теоретичну ідентифікацію інноваційних трендів і аналіз креативних віртуальних методик, так і розробку освітніх стратегій, спрямованих на підготовку фахівців, здатних ефективно працювати в умовах технологічного синтезу хореографії та цифрового середовища.

Метою статті є аналіз технологічного синтезу як фундаменту естетичних та комунікативних змін у сучасній хореографії.

Виклад основного матеріалу. Сучасне українське мистецтво перебуває у фазі інтенсивної інтеграції інноваційних технік, що слугує ширшою культурною тенденцією, яка безпосередньо впливає і на хореографію. Дяченко А. (2024) зазначає, що митці активно виходять за рамки традиційних матеріалів, застосовуючи, наприклад, 3D-друк у дизайні та екологічно чисті матеріали у пластичному мистецтві. Цей загальний тренд на технологічний синтез і розширення матеріальності є прямим паралелізмом для сценічної хореографії, де рух все частіше поєднується з віртуальними та інтерактивними елементами. Так само, як у скульптурі та інсталяціях, нові техніки дозволяють створювати унікальний мистецький досвід, який передбачає активну взаємодію з глядачем, що є суттю нової естетики сценічної комунікації. Таким чином, інноваційні процеси в суміжних галузях мистецтва в Україні підтверджують незворотність курсу на цифровізацію і синтетичне збагачення виразності, стимулюючи хореографів до використання схожих методів для підвищення конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Цей глобальний рух до технологічної інтеграції є визначальним для сучасної хореографії. В умовах цифрової епохи інновації стали вирішальним чинником розвитку, забезпечуючи нові можливості для творчої реалізації та комунікації. Герц І. І. (2023) наголошує, що використання технологій дає змогу створювати видовищні та інтерактивні постановки, які привертають публіку, що є частиною загальносвітової тенденції. Яскравим прикладом такої нової естетики співтворчості є робота британського хореографа Вейна МакГрегора, який експериментував з генетичним кодом, хореографією дронів та використовував штучний інтелект для генерації оригінальних танцювальних рухів. При цьому сам митець порівнював співпрацю з ШІ із приєднанням нового танцівника до трупи. Крім того, цифрові інструменти активно інтегруються в освітні та комунікативні платформи, як-от українська ініціатива ALTstage (доповнена реальність), що розширює межі сприйняття та сприяє глобальному поширенню сучасного танцю. Як підсумовує дослідниця, «Цифрова епоха – це епоха радикальних змін у виконавському мистецтві, і сучасний танець не став винятком» (Герц, 2023, с. 325). У результаті органічного поєднання хореографічних форм із цифровими технологіями виникають інновації, які визначально впливають на розвиток всієї світової хореографії.

Однією з найбільш трансформованих сфер є створення сценічного простору та забезпечення імерсивної комунікації. Сучасна хореографічна освіта активно інтегрує цифрові інструменти, розглядаючи їх як суттєве доповнення, що здатне розширити виразні можливості танцю та комунікацію з глядачем. Зокрема, імерсивні технології, такі як віртуальна та доповнена реальність (VR/AR), відіграють ключову роль у формуванні нової естетики. VR/AR створюють унікальне середовище, де реальне тіло танцівника може бути «розширене» у цифровому вимірі, стираючи межі між фізичним простором і віртуальною проєкцією. Це дозволяє створювати інноваційні постановки, де рухи виконавця транслюються як синхронні голограми чи цифрові образи. С. Говорченко (2025) підкреслює, що VR/AR дозволяє глядачеві відчути кінетичну присутність поза сценою, а також створює ефект, коли рухомий танцівник може «з’явитися» безпосередньо поруч з глядачем, накладаючись на реальний інтер’єр за допомогою мобільних пристроїв. Це свідчить про руйнування традиційних бар’єрів і перехід до партисипативної моделі мистецтва.

Паралельно, не менш важливим є впровадження візуальної технології відеомеппінгу (3D-mapping), що стало вирішальним кроком у формуванні нового типу художнього простору. Доколова А. (2019) стверджує, що ця технологія, проєктуючи динамічні зображення на об’єкти, дозволяє змінювати простір і робити його активним учасником постановки, що є суттєвою перевагою над простим стереозображенням. Мультимедійна хореографічна постановка, таким чином, позиціонується як простір художнього синтезу, де візуальні медіа посилюють інформаційний та емоційний вплив на глядача.

Суть цього підходу полягає в тому, що синтетичний твір створює окрему, занурюючу реальність («тут і зараз»), що здатна «поглинути» свідомість аудиторії. Це кардинально змінює характер діалогу з глядачем: його сприйняття перетворюється на переживання враження, а роль медіа полягає у максимальному посиленні загального послання автора, розширюючи межі традиційного сценічного простору.

Зрештою, успішна реалізація цієї нової естетики сценічної комунікації, що виникає внаслідок синтезу руху та технологій, залежить не лише від технічних можливостей, а й від професійної готовності хореографів і педагогів. Дослідження Н. Добролюбової (2021) акцентує, що ключовою умовою розвитку галузі є формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у їхній професійній діяльності. Ця готовність виходить за межі простих технічних умінь, оскільки фахівець повинен володіти комплексом цифрових компетентностей, що охоплює проєктувальні вміння (здатність створювати власний цифровий контент), організаційно-технологічну культуру (уміння використовувати ІКТ для гнучкої комунікації) та аналітичні навички (застосування спеціалізованого програмного забезпечення для об'єктивного аналізу рухів). Таким чином, цифрова компетентність є критично необхідною для того, щоб хореограф міг адаптувати інноваційний потенціал технологій. Водночас, хоча технології радикально змінюють форму комунікації, необхідно пам'ятати, що основою залишається тілесний досвід: «Важливо зауважити, що жодна технологія не замінить живого танцю» (С. Говорченко, 2025). Оптимальний шлях полягає в синергії традицій та інновацій – використанні цифрових інструментів для підвищення виразності без шкоди для наріжного каменю хореографії – безпосереднього фізичного наставництва та живого руху.

Висновки. Синтез інноваційних технологій та руху є фундаментальною основою для формування нової естетики сценічної комунікації. Цей процес є частиною широкої культурної тенденції, що трансформує мистецтво у гібридну форму та руйнує традиційні сценічні межі.

Ключові технології, такі як відеомеппінг та імерсивні технології (VR/AR), забезпечують створення занурюючої реальності («тут і зараз») і переходять до партисипативної моделі комунікації. Вони активно залучають глядача, посилюючи емоційний вплив та розширюючи можливості тіла виконавця у цифровому просторі.

Успіх цієї інноваційної естетики безпосередньо залежить від професійної готовності хореографів. Критично важливою є цифрова компетентність фахівців, що вимагає розвитку проєктивних, організаційних та аналітичних вмінь для ефективного керування творчим процесом. Незважаючи на потужний потенціал технологій, оптимальний розвиток хореографії полягає у синергії традицій та інновацій, оскільки жодна технологія не може замінити живого танцю та безпосереднього тілесного

досвіду. Таким чином, синтез технологій і руху є естетичним імперативом, який забезпечує нову якість художньої виразності та глибину сценічної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Герц, І. І. (2023). Основні тенденції впровадження інноваційних технологій у сучасне хореографічне мистецтво. *Актуальні дискурси мистецтва естради: традиції та європейська інтеграція*, 322-326.

2. Говорченко, С. М. (2025). Цифрові інструменти в освітньому процесі хореографії: інтеграція у вищу мистецьку освіту. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (21).

3. Добролюбова, Н. В. (2021). *Формування готовності майбутніх викладачів хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності.* Дис. на здобуття наук. ступеня кандидата педагогічних наук Українська інженерно-педагогічна академія, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». - Х., 2021. - 288 с.

4. Доколова, А. С. (2019). Інноваційні практики віртуального втілення в постановках сценічної хореографії XXI століття. *Культура України: зб. наук. пр./М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури; за заг. ред. ВМ Шейка.—Харків: ХДАК, 2019.—Вип. 66.—278 с.*, 125.

5. Дяченко, А. В. (2024). Інтеграції інноваційних технік в сучасному мистецтві України. In *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали VIII Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп.* (p. 12).

Ірина КОЖЕМ'ЯКА,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент О. В. Вороновська

МУЗИЧНИЙ ЧИННИК ЯК АКУСТИЧНА ОСНОВА ПЕРЕДАЧІ СЕНСУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ЗАДУМУ

Музика є одним із головних каналів емоційної комунікації в хореографії. Вона задає ритм, настрій, драматургічний розвиток. Наприклад, зміна музичного темпу чи гармонії може підкреслювати зміну психологічного стану персонажів. У сучасному танці звуковий супровід може містити не тільки традиційну музику, а й електроніку, природні шуми, уривки мови, що

Мілодська Д.
Імагінація в музичному виконавстві: феномен сценічного образу.....101
Дорош М., Кьон Н.
Специфіка художньо-комунікативної діяльності хорового диригента.....103
Цзі Мінці
Драматургія та виконавська специфіка жіночих вокальних партій в операх В. А. Моцарта.....107
Лапіна В., Клюєва С.
Вокальні цикли українських композиторів.....110
Батюк Н., Ян Кунь
Символічна образність пісенного фольклору як чинник активізації інтерпретаційних умінь вокаліста.....114
Ісов Р.
Жанрове розмаїття та стилістичні особливості баянної музики в мистецтві України.....118
Чепканич Олег
Семантична мозаїка оперних образів у творчості Дж. Верді.....120
Чебан І.
Ідея в хореографічному мистецтві та чинники її виникнення та формування.....123
Ткаченко П.
Формування виконавської культури баяніста в контексті національних традицій та сучасних художніх тенденцій.....125
Москаленко Р., Клещуков В.
Синтез інноваційних технологій та руху як основа нової естетики сценічної комунікації.....129
Кожем'яка І.
Музичний чинник як акустична основа передачі сенсу хореографічного задуму.....133
Батюк Н., Ван Цзижуй
Роль вокально-виконавської майстерності у подоланні сценічних бар'єрів майбутніх співаків.....137
Лу Цзяї, Ашихміна Н.
Виконавська майстерність вокаліста як прояв творчої індивідуальності.....141
Руденко А.
Індивідуальність балетмейстера у процесі формування художнього образу хореографічного твору.....142